

III. Keszthelyi Dalünnep (Nagy Ernő)	3. oldal
A 23. Pécsi Kamarakórus Verseny (Dr. Mindszenty Zsuzsánna)	4. oldal
Közös alkotás egy szebb világért (Füri Ildikó)	4-5. oldal
Veszprém Megyi Éneklő Ifjúság (Kerekesné Pytel Anna)	5-7. oldal
A Bárdos Lajos Iskolák Mini-fesztiválja (Márkusné Natter-Nád Klára)	8-10. oldal
Születésnap köszöntők – Évfordulók 2013	10. oldal
Tavaszi kórusünnep – XIV. Musica Sacra Civitatis Kórustalálkozó (Raduj Klára)	11-12. oldal
A jubileumi, XV. Csengő Énekszó (Józsa Mónika)	12-15. oldal
A Vox Mirabilis Kamarakórus meghívására érkezett Székesfehérvárra a Manila Koncertkórus (Virágh Imre).	15-16. oldal
A Vox Mirabilis Kamarakórus a Krakkói Pünkösdi ünnepeken (Virágh Imre)	16. oldal
Haj, dana dom! – A Budapesti Monteverdi Kórus a 21. Choralies Fesztiválon (Pintér Örs)	17. oldal
Csoportos és egyéni énekhangképzés ismeretek – Felhívás (Dr. Bruckner Adrienne)	18. oldal
Egy kis technika... 93. (Dr. Bruckner Adrienne)	19. oldal
XVII. Egri Népzenei Gála - Eger (Fotók: Birinyi József)	20. oldal

FÁJDALOMMAL BÚCSÚZUNK

Dr. BARS ERNŐ református lelkész, hegedűművész, néprajztudós, főiskolai tanár, a KÓTA tiszteletbeli elnöke, Kodály Zoltán egykori tanítványa, a "Tanító" 93 éves korában, 2013. augusztus 8-án visszaadta lelkét Teremtőjének.

Hitvallását magunkénak valljuk: „A szeretet sugározzon mindenüvé, mert szeretet nélkül nem lehet sem muzsikálni, se tanítani, se írni. Szeresse mindenki az övét, saját népét és értékeit, hogy a másokét is szeretni tudja.”

Díjai, elismerései:

Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt
Magyar Néprajzi Társaság
TIT, Pataki Diákok Országos Szövetsége tiszteletbeli tagja
Életfa díj
Kiss Áron-díj
Lévay József-díj
Tessedik Sámuel-díj
Apáczai Csere János-díj
Magyar Kultúra lovagja

Győr-Sopron Megyei Kék Szalag
Pro Urbe Győr
Sály község díszpolgára
KÓTA-díj
Ortutay-emlékérem
Kodály-emlékérem
Szent László-emlékérem
Csokonai Vitéz Mihály alkotói díj
Győr Megyei Jogú Város díszpolgára (2009. március 15.)

Emléke, miként élete, legyen Istentől áldott!

MEGRENDÜLTEN TUDATJUK

hogy **KREISZ FERENC** zenetanár és karnagy, a Taksonyért Emlékérem birtokosa, egykori képviselő, a Taksony SE vezetőségi tagja, a Hírharang szerkesztőségének tagja, Magyarországi Német Ének-zene és Tánckarok Országos Tanácsa Ének szekció elnöke
2013. augusztus 2-án életének 71. évében elhunyt.

Emlékét kegyelettel megőrizzük!

III. KESZTHELYI DALÜNNEP

Június 21-22-én rendezték meg Keszthelyen a Fő téri Magyarok Nagyasszonya Plébániatemplomban és a Balatoni Múzeumban az amatőr kórusok országos bemutatóját.

A pompásan megrendezett koncertsorozatot *C. Tóth Zoltán*, a Dalünnep főszerzője nyitotta meg ünnepi, baráti szavakkal, majd Tál Zoltán plébános áldotta meg a fesztivál zászlaját. „Glória szálljon a mennybe, fel”- hangzott fel Gebhardi kánonja *Rostetterné Nagy Rita* vezényletével.

A pénteki bemutatókat 800 énekes fáklyás felvonulása zárta a keszthelyi hajókikötőnél, majd Bárdos Lajos – Erdélyi József: Istené az áldás, és Kodály- Berzsényi: A magyarokhoz ünnepi kánonja szólalt meg *Kendeh Gusztávné és Kertész Attila* vezényletével. Ugyanitt *Ruzsics Ferenc* polgármester üdvözölte a résztvevőket.

A szombati bemutatók alaphangját is egy összkari mű adta meg. Halmos László: Minden földek Istent dicséritek motettája szólalt meg *Nagy Ernő* vezényletével.

A két nap ünnepi eseményein 25 énekkar vett részt. A legtöbbet kétszer is a közönség elé léptek, hiszen egyházi és világi műsorral is jeleskedtek.

A zsűri tagjai/elnöke *Kertész Attila* Liszt-díjas karnagy, egyetemi docens, *Rostetterné Nagy Rita* karnagy, a Veszprémi Hit tudományi Főiskola tanára, a Dohnányi Zenei Szakközépiskola tanszékvezetője, valamint *Nagy Ernő* Kóta- és Artisjus-díjas karnagy/ összesen 38 produkciót értékelték.

A kórusok munkáját, a rendezvény példás megszervezését a szombati bemutatók után *Kertész Attila* karnagy méltatta. A Festetics György Zeneiskola dísztermében összegyűlt kórusvezetőknek elismerő szavakkal köszönte meg a részvételt. Külön is kiemelte a város összefogását, a rendezés színvonalát. Kritikusán szólt a műsorválasztásról, a művek tartalmi és formai megvalósításáról. Több kórus is igen magas színvonalon énekelt, sajnáltuk azonban, hogy csak kevesen kértek minősítést. Ilyen volt többek között a *Lovrek Károly* vezette **Siófoki Férfikar**, amely mindkét napon ámulatba ejtette a hallgatóságot. Erőteljes hangzás, átszellemült éneklés, nagyszerű, igényes műsorválasztás jellemezte felépésüket. A baráti hangú megbeszélésen a kórusvezetők szívesen fogadták a szakmai bizottság észrevételeit.

Mostanában sokat panaszkodnak a kórusmunka jövőjét illetően. Van is benne igazság, hiszen ha az általános iskolákban folyó zenei nevelés lehetőségeit, a kórusok létszámát figyeljük, van okunk az aggodalomra. De íme az ellenpélda! Énekkarok jönnek Keszthelyre saját költségükön, hogy bemutatkozzanak, elfogadva a kritikát, a továbbépüléshez nélkülözhetetlen szakmai bírálatot is. Mindehhez persze kellenek a zeneszerető, a kórusok és karnagyok fogadását segítő vendéglátó családok és rendezők.

Külön is említést érdemel *Kendeh Gusztávné* karnagy mindenre kiterjedő gondos szervező munkája, aki nélkül nem jöhetett volna létre ez a nagyszerű fesztivál. *C. Tóth Zoltán* kántor karnagy úr és a civil közösségek támogatása is nagyban hozzájárult a rendezvény sikeréhez. Köszönjük nekik és kollégáinknak a baráti fogadtatást.

Az eredmények önmagukért beszélnek.

Arany minősítést kapott dicsérettel a **Pécsi Jézus Szíve Plébánia Énekkara** /karnagyok *Dobos László és Balatoni Sándor*/és a **Tárnoki Gaudium Kórus** /karnagyja *Szinyéri Judit*/, arany minősítést a **Tatabányai Bárdos Lajos Nőiakar** /karnagyok *Szeimann Zsu-*

A Keszthelyi Helikon Kórus

A Keszthelyi Salve Regina Kórus

A Pesterzsébeti Városi Vegyeskar

zsanna és Murányi Ferenc/, a **Keszthelyi Salve Regina Kórus** /karnagyja *C. Tóth Zoltán*/, a **Siklósi Tenkes Vegyeskar** /karnagyja *Kecskés Diana*/, a **Budaörsi KataPult Kamarakórus** /karnagyja *Ihász Kata*/ a **Pesterzsébeti Városi Vegyeskar** /karnagyja *Pálffy Krisztina*/ és a **Telki Nőiakar** /karnagyja *Szijártó Tímea*/. Az emelt szintű kategóriában fesztivál kórus minősítést kapott a **Kispesti Gyöngyvirág Vegyeskar** /karnagyja *Borhy Csilla*/ és a **Keszthelyi Helikon Kórus** /karnagyja *Kendeh Gusztávné*/, gála kórus minősítést kapott a **Tatabányai Bárdos Lajos Vegyeskar** /karnagyok *Szeimann Zsuzsanna és Murányi Ferenc*/.
Köszönjük Keszthely zeneszerető közösségének és a dalosoknak a maradandó zenei élményt.

Nagy Ernő

A 23. PÉCSI KAMARAKÓRUS VERSENY

Ünnepi köszöntő

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Énekesek, kedves Vendégek!

Szeretettel köszöntök mindenkit, aki a 23. Pécsi Kamarakórus Versenyre érkezett ide a megnyitó színhelyére. Óhatatlanul Kodály Zoltán Püncsdőlőjének sorai jutnak eszünkbe ilyenkor:

*„Piros Püncösd napján mindenek újulnak,
a kertek, a mezők virágba borulnak...”*

És nem csak a tavaszi virágok, hanem a várost énekelve járó sok énekes különlegessé teszi ezt az időszakot itt Pécsen. A híres vendégszeretet, a mediterrán hangulat, a kóruszenét örömmel befogadó közönség, és természetesen a 49 éves múltira visszatekintő Pécsi Kamarakórus Fesztivál sokakat vonz Pécsre. 1964 áprilisában 12 kórus részvételével került megrendezésre a város művelődéstörténetében és az egész ország karénekes mozgalmában egyaránt jelentős és kiemelkedő első Országos Kamarakórus Fesztivál. Azóta eltelt 49 év, most már a 23. fesztivál küszöbén állunk, és közel 200 énekest üdvözölhetünk. A kórustalálkozó a 80-as évek elején nemzetközivé bővült, majd 1998-ban először, kórusversenyt is hirdetett a rendezőbizottság.

Időközben, 1988-ban részben a fesztivál egyre növekvő híre, másfelől pedig a Pécsi Kamarakórus nemzetközi sikerei ide vonzották az Europa Cantat Fesztivált, amely mély nyomot hagyott – nem csak a város történetében, hanem a három évente mindig más helyszínen megrendezésre kerülő Europa Cantat Fesztiválok történelmében is. Többek között ennek köszönhetjük, hogy 2015-ben újra Pécs lesz az otthona – ezúttal a 19. Europa Cantat Fesztiválnak, amikor a világ

minden pontjáról énekesek ezrei érkeznek majd ide, hogy aztán majd elvigyék magukkal a város és az itt lakó emberek szeretetének élményét, a közös éneklés emlékét. Kevés ilyen város van Magyarországon, de talán az egész világon is, amelyiknek a neve ennyire összefonódna az énekléssel.

Engedjék meg, hogy saját, szubjektív élményeimről is említést tegyek. Először a hetvenes években a Liszt Ferenc Kamarakórus tagjaként, mint énekes vehettem részt ezen a fesztiválon. Majd a kilencvenes években már a saját kórusomat hoztam szerepelni. Nagy megtiszteltetésként éltem meg 2005-ben az első alkalmat, amikor a zsűriben is részt vehettem. Így három különböző oldalról is módomb volt megtapasztalni ezt a csodálatos fesztivált.

Itt a versengés csak ráadás, mert a legfontosabb az éneklés közös öröme. A XXI. század eleje - a mi - gyakorta hektikus korunk bizony sokszor híján van az örömmek. Az embereket bekebelezi a sok munka, a pénzkeresés, a megélhetésért folytatott harc kényszere. Milyen csodálatos adomány az éneklő ember számára, hogy a jó zene segítségével feltöltődhet, a közös énekléssel eltöltött időben társakra találhat.

2009-ben, Vilniusban egy Nemzetközi Ének- és Zeneoktatási Konferenciát rendeztek, ahol a résztvevők egy nyilatkozatot adtak ki. Ez arról szól, hogy a közös éneklésnek mennyi jótékony hatása van – személyiségfejlesztő ereje a szociális és kulturális készségeket mennyire fejleszti. Az éneklés elengedhetetlen a szellemi kulturális örökség megőrzéséhez és a testi-lelki egészség megtartásához.

Éljünk hát ezzel a csodálatos lehetőséggel! Szeretettel kívánom a jelenlévő kórusoknak és a közönségnek is, hogy találjanak minél több örömet a Pécsi Kamarakórus Verseny kitűnő produkcióiban, élvezzék a koncerteket, énekeljenek minél többet városszerte. És miután azok az emberek, akiknek a zene örömet tud okozni, mind rokon lelkek, hadd idézzem végezetül Robert Schumann szavait:

„Rokon szellemek között minden időben támad valami titkos kapcsolat. Fűzzétek szorosabbra a kört, összetartozók, hogy a művészet igazsága egyre tisztábban ragyogjon, örömet és áldást árasztva mindenfelé.”

Mindszenty Zsuzsánna

KÖZÖS ALKOTÁS EGY SZEBB VILÁGÉRT

Nagy sikerrel zárult a 23. PÉCSI NEMZETKÖZI KAMARAKÓRUS VERSENY

Közel egy évezred zeneműveiből kaphatott keresztmetszetet az, aki a püncösi hétfőn részt vett a 23. Pécsi Nemzetközi Kamarakórus Verseny koncertjein. Négy nap alatt hét helyszínen kétszáz énekes szórakoztatta előadásaival a komolyzene szerelmeseit. A három külföldi és négy hazai együttes produkcióit kiváló szakemberekből álló zsűri értékelt. A fesztivált két évente rendezik meg a baranyai megyeszékhelyen. Az idei találkozó felvezetője volt a 2015-ben Pécsen megrendezendő XIX. Europa Cantat elnevezésű zenei fesztiválnak.

Díjkiosztóval egybekötött gálahangversennyel zárult püncösd-hétfőn a 23. Pécsi Nemzetközi Kamarakórus Verseny. A Svédországból, Szlovéniából, Erdélyből és Magyarországról érkezett együttesek még utoljára rövid bemutatót adtak versenyrepertoárjukból a Palatinus Hotel Bartók termében. Eseménydús napokat tudhatnak maguk mögött, hiszen előtte háromfordulós megm-

rettetésen kellett helyt állniuk. Az első kört az úgynevezett gyors tanulási verseny jelentette. Annak lényege az volt, hogy minden kórusnak hetven perc alatt színpadkészségre kellett megtanulnia egy számára teljesen ismeretlen művet – ezúttal Tillai Aurél „Cantate Domino” című darabját. A

második fordulóban a versenyzők egyházzenei műveket adtak elő, míg a harmadikban a kötelező művet is magában foglaló szabadon összeállított repertoárjukat mutatták be a közönségnek.

Igazán színesre sikerült a verseny – így vélekedett a zsűri, köszönhetően annak, hogy a hazai énekkarok előadásait a külföldről érkezett csoportok más-más árnyalatokkal tették teljessé. Míg a Stockholm Singers (Svédország) a svéd és az európai zenéből merített, addig a Komorni Zbor Orfej (Szlovénia) a szláv zenei világ sajátosságaival színezte előadását. A zsűri kiemelte az Alla Breve Vegyeskar (Románia) műsorát, amelyet többek között a saját hazájukban gyűjtött csángó szerelmi dalok és székely keservek tettek különösen értékkessé. – Az idei verseny különlegessége, hogy közel ezer év zenéje szólalt meg – mondja *Tillai Aurél* karnagy, a zsűri elnöke. – Találkozhattunk a tatárjárás időszakából származó zenével, miközben rengeteg mai magyar szerző műve is elhangzott. Az, ahogy a kamarakórusok a maguk kifinomult ízlésével megszólaltatják ezeket a műveket, csodálatos! Ez élteti a mai magyar zenét!

A zsűri döntése alapján az énekegyüttesi kategória harmadik helyezette a miskolci **Hassler Énekegyüttes**, a második a pécsi **Schola Sancti Pauli**, míg a győztes a budapesti **Tutti Cantabile** lett. A vegyeskarok közül a „bronzérmes” a székelyudvarhelyi, a második díjat a szlovén, az elsőt pedig a svéd kórus vihethi haza. Utóbbi meglepetéssel is készült: Kodály Túrót eszik a cigány című magyar népdalfeldolgozásával örvendeztette meg a közönséget.

Különdíjat kapott a **Rapszódia Énekegyüttes**, az **Alla Breve Vegyeskar**, a **Tutti Cantabile vezetője**, valamint a svéd kórus. A Közönségdíjat a szlovén együttes kapta.

Egy kórus olyan közösség, amelynek tagjai közösen élik meg az alkotás gyönyörűségét – foglalja össze a 23. Pécsi Nemzetközi Kamarakórus Verseny lényegét Pécs díszpolgára, *Andrásfalvy Bertalan*, aki énekesként egykor maga is részt vett a találkozón. – Bár a rendezvény neve alapján versenyről van szó, sokkal több ez ennél!

A világ fejlődésének velejárója, hogy minden tevékenységnek specialistái lesznek. Vannak azonban olyan emberi szükségletek, amelyeket nem lehet specialistákra bízni, amelyeket mindenkinek magának kell felvállalnia: ilyenek az emberi kapcsolatok, a közösséghez való tartozás és az alkotás. Lehetünk bármilyen gazdagok, ám ha nincs olyan közösség, amelyért örömmel vállalunk áldozatot, vagy ha nem teremtjük ezt a világot alkotásainkkal mindig újra, szegények maradunk. Ebben rejlik e kórustalálkozó igazi értelme!

Fürri Oldikó

A 23. Pécsi Nemzetközi Kamarakórus Verseny díjazottjai

Vegyeskar

- I.díj Stockholm Singers (Stockholm)
Karnagy: Bo Aurehl
II. díj Komorni Zbor Orfej (Ljutomer)
Karnagy: Romana Rek
III.díj Alla Breve Vegyeskar (Székelyudvarhely)
Karnagy: Kovács László

Énekegyüttes

- I. díj Tutti Cantabile (Budapest)
Karnagy: Lánckzy Edit
II. díj Schola Sancti Pauli (Pécs)
Karnagy: Fodor Gabriella
III.díj Hassler Énekegyüttes (Miskolc)
Karnagy: Sándor Zoltán

Különdíjak

- Különdíj a magyar klasszikus nőikari irodalom ápolásáért* – a Baranya megyei Önkormányzat díja:
Rapszódia Énekegyüttes – Zirc
Karnagy: Nagyné Prém Zsuzsanna
A legjobb egyházi mű előadásáért (Anton Bruckner: *Os justi meditantur*) – a Pécsi Püspökség díja:
Komorni Zbor Orfej
A zsűri különdíja a magyar zene határon túli ápolásáért: Alla Breve Vegyeskar
Gyorstanulási Verseny első helyezettje:
Stockholm Singers
Karnagy ösztöndíj – A XIX. Europa Cantat művészeti bizottságának díja:
Lánckzy Edit
Közönségdíj – Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzatának díja: Komorni Zbor Orfej

VESZPRÉM MEGYEI ÉNEKLŐ IFJÚSÁG

Kistérségi dalos találkozók, minősítő hangversenyek
Veszprém megyében 2013. április-május

A rendezvénysorozat megyei koordinátora:

Nagy Tiborné Nyári Ágnes- közművelődési szakember –zenei szakreferens,
a Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Iroda munkatársa

A dalos találkozók, minősítő hangversenyek időpontjai- helyszínei:
2013. május 23. **Balatonfüred** – Balatonarács Népház
2013. április 24. **Veszprém** – Simonyi Zsigmond Ének- Zenei és Testnevelési Általános Iskola Aulája
2013. június 5. **Csetény** – Művelődési Ház- Kastély
2013. május 22. **Ajka** – Nagy László Városi Könyvtár és Szabadidő Központ

Boldog örömmel vállaltam el a felkérést a cikk megírására. Nem első alkalommal hallhattam a veszprém megyei iskolás gyerekeket az Éneklő Ifjúság programban.

Énekel az ifjúság ma is és sokszor. Aktuálisak most is a nemzeti ünnepeinken való közreműködések, kiállítás megnyitók, önkormányzati szereplések, felkérések. Mindezekről olvashatunk az Éneklő Ifjúság minősítő hangversenyre jelentkezők elkészített kóruséleteiből.

De sokan nem jelentkeznek, nem indulnak el ezeken a kórustalálkozókon.

Miért nem?

A kérdésre a választ valamennyien tudjuk. Sok érből vérzik a megújulás.

Ki a gazdája ezeknek az iskolai kórusoknak? Ki a felelős azért, hogy egy iskolában működjön kórus, az a kórus ki tudjon állni egyszólamú énekekkel, vagy akár többszólamú kórusművekkel. Elsősorban az iskola feladata, a tantestület, iskolavezetés jó légköre, segítészándéka a magyar kóruskultúra ápolása mellett, a gyermekek lelki épülését, személyiségfejlődését segítő, közösségi összetartást erősítő hit a zenei nevelésben. Mindegyikre van sok jó példa, de nem elég.

Felelős a karvezető, az énektanár, aki tudjuk, hogy sok helyre szaladgál, hogy meglegyen az óraszám. Vannak akik tanítóképző főiskolán kaptak diplomát a 6.osztályig tanítás lehetőségére. Nem ezen múlik. Azon múlik, hogy ki milyen tarisznyával, milyen elszántsággal indul ezen a területen. Mennyi pluszt hozott magával a zene megszerettetése ügyében. Hajlandó-e továbbképezni magát, még akkor is, ha saját költségén kell mindezt megtenni, legalább egy évben egyszer, vagy csak sopánkodik, megalkuszik "Mert nincs óraszám, mert nincs kötelező énekkar, mert a gyerekek nevelése nem könnyű, mert a gyerekek hozzászoktak a könnyű zenéhez..." !!

Mégis, mindig vannak elszántak, megújulásra képes pedagógusok, karnagyok, iskolák, igazgatók, akiknek most sem mindegy, hogy az iskolájában van-e kórus, mit énekel az a kórus, mennyit énekel az a kórus.

Saját tapasztalatomból merem mondani, hogy a kisgyermek, főleg, ha kiskortól felkeltjük zenei érdeklődését, azt tanulja meg, amire mi megtanítjuk (szeretettel, lelkesedéssel.) Ehhez persze tele kell legyen a tarisznyánk sok – sok egyszólamú énekekkel, népdalokkal, népdalcsokokkal, egyszerű többszólamú kórusművekkel.

Az Éneklő Ifjúság hangversenyeken nem kötelező a minősülés, az elsődleges cél az éneklés öröme, a közös éneklés őszinte öröme.

Tudjuk, hogy a korábbi évtizedek nagy magyar kórusmozgalmát nem tudjuk ma felülmúlni, nagyon jó lenne, de ennek a generációnak is szüksége van, joga van énekelni a magyar, akár az egyetemes zeneirodalomban megszületett gyönyörű népdalainkat, egyszólamú énekeinket, egyházi és világi énekeket. Szem, fül, akarat, kutakodás fontos hozzá.

Mégis, vannak jó példák. A Kicsinyek Kórusainak XII. Országos Fesztiválján az alsós korosztály fantasztikus fegyelemmel, örömmel énekelte népdalcsokokat, többszólamú énekeket tisztán és magas színvonalon. Több száz gyermek énekelte. Hogyan, hogy őket megtanították?

Sorolhatnám a különböző kórustalálókat, Éneklő Ifjúság Szakmai Napokat (Komló, Érd, Balatonfüred, Budapest, Székesfehérvár) csak itt a Dunántúlon, ahol nem jószívűségből osztották az elismerő okleveleket, díjakat. Őket is karnagyok tanítják.

Az igaz, hogy ezeken a találkozókon főleg emeltszinten tanuló iskolák kórusai jelennek meg, de van több példa a heti 1 ének órával dolgozó iskolák kórusainak színvonalas felkészültségére is, csak sajnos kevés.

E bevezető után szeretném dicsérni a Veszprém megyei Éneklő Ifjúságon megjelent kórusokat, karnagyait. Ezeken a találkozókon is énekeltek a gyerekek a "könnyebb" műfaj repertoárjából is, de érződött a karnagyok munkája, a kóruskultúránk alapjainak, gyökereinek határozott kisugárzása, a gyermekdalok, a népdalok, a népdalfeldolgozások, a más népek kórusirodalmából merített értékes dalok tanítása, énekkeltetése.

A karnagyokkal beszélgetve elmondhatjuk, hogy valóban nincsenek jó helyzetben. Sok helyen újból kell szervezni a kórusokat, mert összevonnak történetek.

De az is jó példa, hogy előre gondolkodnak. Van, aki már év vége felé elkezd a következő év műsorát, nem vár a szeptemberre. Nem várja, hogy szóljanak, mert jön a tavasz és jön az Éneklő Ifjúság hangversenyre nevezés. Nem. Ezt tudják és készülnek, pedig sokan közülük 1 ének órások. A dicséretért, a jutalmazásért a kórusvezetőnek kell toporogni, de megéri.

Sokkal szorosabb a kapcsolat azokkal a gyerekekkel, akik kóruspróbára járnak, nagyobb az összetartás azok között a gyerekek között, akik kiállnak énekelni, együtt utaznak, együtt izgulnak. Ez Lenne a Cél. Köszönet *Nagyné Nyári Ágnes*nek, hogy összefogja ennek a megyének az Éneklő Ifjúság rendezvényeit.

Van megye, ahol sajnos alig jelennek meg kórusok megyei szinten. Veszprém megyében jó példáját tapasztalhattuk annak is, hogy több helyen rendezik meg a kórustalálókat. Így az utazás költségei nem olyan nagyok, másrészt évek óta kialakul az iskolák között egy jó kapcsolat. Csetényt hozom föl elsőként jó példának. Jó hangulatú találkozókat szerveznek minden évben ezen a napon és több iskola kórusa együtt énekel, barátkozik. Az éneklés után még mindig van kedvük maradni, hogy új énekeket tanuljanak meg közösen.

Ez az igazi Éneklő Ifjúság.

Tudom, hogy kell hozzá jó iskolavezetés, jó szervező karnagy, akinek szívügye az éneklés öröme. Ilyen *Mavizer Erzsébet* kórusvezető is. Köszönet a több éve tartó lelkes szervező munkájáért.

Jó példa *Erdélyi Ágnes* karnagy lelkesedése.

Összefogja több iskolából érkező, zeneiskolába járó gyerekeket egy kórusba és heti egy alkalommal próbál, énekel, a kórusműveken keresztül megismerteti velük az éneklés örömét. Követhető példa.

Jó példa *Mike Veronika*, *Baráth Péterné* mű-

helymunkája. Őrzik és ápolják a magyar kóruskultúránkból meríthető, betanítható értékes művek koncepcióját, vállalják a nem könnyű megoldásokat. Mégis látszik a kórusaikon, hogy szeretnek énekelni, a fiúkat nem teszik ki a kórusból, sőt, szinte begyűjtik. Hasonlóképpen az újjáalakult Református Általános Iskolában Balatonfüreden *Bíró Bernadett*, aki kicsikkel, nagyokkal, és külön a fiú kamarakórusral fellépett. Erdemes lenne tanulmányozni *Szücsné Sallai Margit* évek óta színvonalas kórusainak műhelymunkáját. Nagyszerű munkája példaértékű. Hasonlóképpen *Adorján Renáta*, *Kanyárné Grünvald Petra*, *Farkas Edina*, lelkes pedagógiai munkájuk eredménye, hogy kórusaikkal évről-évre kiállnak, készülnek. (Mert hisznek abban, amit csinálnak, hisznek a zene nevelő erejében és nem csak letanítani szeretnék az ének óráikat.)

Dícséret illeti *Szalainé Eisennágel Erika* és

Királyné Molnár Rita karnagyok kitartó, türelmes munkáját. Kórusaikkal vállalják a magyar, hagyományos kórusirodalom széles skáláját, hogy minél jobban segítsék a kórustagokat a kóruspróbáknak, szerepléseknek megnyerni.

Örömmel üdvözöltük a szép hangon éneklő **Dózsa György Általános Iskola Kórusát** Veszprémből *Bojnéczné Ficzere Judit* karnagy vezetésével. Örültünk a zirci, dudari, bakonycsérnyei iskolák bátor kiállításának, szép éneklésüknek.

Biztos vagyok abban, hogy hazánk sok-sok iskolájában hasonlóan lelkes énektanárok vannak és ének óráikon sokat énekelnek, de jó lenne ezt az iskola falain kívül is hangoztatni. Nem szabad félni, hogy egyszólamban énekelnek, vagy csak kevés létszámú gyerekcsapattal. Nem baj, csak éneklő közösségként kimozduljanak. Ma ez a lehetőség, de a jövőkép alakulóban van. Már heti két énekórával indulunk. Ne feledjük: Azt éneklük, amire mi megtanítjuk őket!

Kerekesné Pytel Anna

Éneklő Ifjúság 2013 – Veszprém megyei eredmények

A kategóriában:

Arany diplomával és ÉV KÓRUSA cím:

- **Eötvös Lóránd Általános Iskola Kamarakórusa** (Balatonfüred)
Karnagy: *Szücsné Sallai Margit*

Arany diplomával és Országos dícsérő oklevél:

- **Eötvös Lóránd Általános Iskola kórusa** (Balatonfüred)
Karnagy: *Szücsné Sallai Margit*

Arany Diplomával:

- **Simonyi Iskola, Zeneművészeti Szakközépiskola, Csermák zeneiskola** tanulóiból összeállított **Kórus**
Karnagy: *Erdélyi Ágnes* (Veszprém)
- **Radnóti Miklós Általános Iskola Kórusa** (Balatonfüred) Karnagy: *Farkas Edina*

Arany:

- **Simonyi Zsigmond Ének- Zenei és Testnevelési Általános Iskola Kicsinyek Kórusa**
Karnagy: *Baráth Péterné* (Veszprém)
- **Borsos Miklós Általános Iskola Kiskórusa**
Karnagy: *Adorján Renáta* (Ajka)
- **Borsos Miklós Általános Iskola Kiskórusa**
Karnagy: *Adorján Renáta és Kanyárné Grünvald Petra* (Ajka)

B kategóriában:

Arany:

- **Dózsa György Általános Iskola Kicsinyek kórusa** (Veszprém)
Karnagy: *Bojnéczné Ficzere Judit*
- **Református Általános Iskola fiú kórusa** (Balatonfüred)
Karnagy: *Bíró Bernadett*
- **Református Általános Iskola Nagykórusa** (Balatonfüred)
Karnagy: *Bíró Bernadett*
- **Bródy Imre Gimnázium és AMI Kamarakórusa** (Ajka)
Karnagy: *Szalainé Eisennágel Erika*
- **Csetényi Általános Iskola Kórusa** (Csetény)
Karnagy: *Mavizer Erzsébet*

Ezüst:

- **Református Általános Iskola Kiskórusa** (Balatonfüred)
Karnagy: *Bíró Bernadett*
- **Fekete István – Vörösmarty Mihály Általános Iskola, Gimnázium és Szakközépiskola TÜNDEKKELEPELŐK Kórusa** (Ajka)
Karnagy: *Királyné Molnár Rita*

A BÁRDOS LAJOS ISKOLÁK MINI-FESZTIVÁLJA

Bárdos Lajos kiváló egyénisége, zeneszerzői tehetsége, sok évtizedes tanári működése maradandó emléket hagyott mindazokban akik ismerték, szerették és tisztelték. Egész élete során sokat tett az Éneklő Ifjúságért, az Éneklő Magyarországotért, vallotta és hirdette, hogy „az éneklés szebbé teszi az életünket”.

Az ő személyes jelenlétével indult egy országos jellegű Zenei Kórusmozgalom, amit az 1986-ban bekövetkezett halála után, emlékére és azóta is évente megrendeznek a tavaszi időszakban, a jól ismert – **Bárdos Lajos Zenei Hetek** – elnevezéssel. Ennek művészeti vezetője *Kempelen Tünde* karnagy. Sokirányú, következetes szervező munkájával, ebben az évben immáron 37. alkalommal örvendezhettünk országszerte, sőt határainkon túl is a nagyszámú, jól ismert kórusok szereplésének.

1987-ben, alakult meg a **Bárdos Lajos Társaság**, a Tanár Úr emlékének ápolására, kiemelkedő munkásságának megismertetésére, különös tekintettel az elkövetkezendő generációk részére. A Társaság alapításában nagy részt vállalt a Bárdos család, az egykori tanítvány *Póczonyi Mária*, és az elnökség munkájában aktív részt vállaló *Lukin László*.

Két évvel később, már két Ének-zenei Általános iskola vette fel Bárdos Lajos nevét, hogy az ő szellemében nevelhessék ifjú tanítványaikat. **1989** májusában **Dunakeszin**, majd **1989** novemberében **Budapest**en a XI. kerületi Baranyai utcai iskolában tartották az ünnepélyes névfelvételeket.

Szerencsésnek mondhatjuk magunkat, akik ezen résztvehettünk, és azóta is szerető figyelemmel kísérhetjük munkájukat. Az évek során országszerte sokasodott a Bárdos iskolák száma, álljon itt e felsorolás: Tapolca, Fehérgyarmat, Mezőkövesd, Nagyatád, Mezőtúr, Hajdúszoboszló. A legfiatalabb e családban az egyik mai résztvevő, a budapesti **Alsóerdősori Iskola**, akik **2010-ben** vették fel Bárdos Lajos nevét.

Baráti légkör alakult ki az iskolák között és általában 2-3 évente rendeznek hangulatos, nagysikerű országos találkozót. Legutóbb Mezőtúron voltunk együtt. Azonban a szűkebb gazdálkodás, az utazás nehézségei most csak egy szerényebb részvételt eredményezhettek. Így neveztük most **Mini-fesztiválnak**, e hagyományt ápoló szép találkozót, két budapesti és a dunakeszi Bárdos Lajos iskola részvételével. A hangversenyt Budapesten, a Szent Margit Gimnázium Dísztermében, tartottuk, 2013. május 25-én.

A műsor első közreműködői, a **XI-ik kerületi – Lágymányosi Bárdos Lajos Kéttannyelvű Általános Iskola és Gimnázium**.

Sokáig csak a **Baranyai úti iskolának** hívtuk, ahol – az ötvenes évek jellegzetes épületében – a nyelvi tagozat mellett, elsők közt alakult meg az országban az ének-zene tagozat. 20 éve működik a nyolc osztályos gimnázium is. A közelmúltban két általános iskolát csatoltak hozzá, 2 éve pedig beindult a kéttannyelvű oktatás is. Az iskola több területen is kiemelkedő helyet foglal el a XI. kerületben.

Több kórus is működik az iskolában. A felsős kórust a kezdetektől *Csetényi Mária* vezette, neves hazai és nemzetközi sikereket értek el, és úgy érezték az iskola méltó Bárdos Lajos nevének felvételére. A nemes hagyományokat, a felsős kórus vezetését *N. Békés Gyöngyi* folytatta. A Kicsinyek kórusát mindvégig *Kleeberg S. Mária* irányítja, majd a gimnáziumi kórus fellépéseit *Lakatos-Koncz Erika* nevéhez fűződnek.

A színpadra elsőként a nagylétszámú **Egyesített Énekkar** vonult fel. Műsorukon ez évben jubiláló művészek műveit adták elő. Kocsár Miklós zeneszerzőt 80-ik születésnapján köszönhetjük, különösen sok kórusművet komponált, gyermekkarok, felnőtt karok részére egyaránt. A mai Gyermekdalokra írt csokor költője Weöres Sándor. A jól ismert költő születésének 100. évfordulójára emlékezve, a megszólaló kórusművek: Huszárnóta, Aranyágon ül a sármány, Kutyatár. Vezényelt: *Békés Gyöngyi*.

A **Kicsinyek Kórusa**, fényesen csengő hangján szólaltatta meg Bárdos Lajos következő műveit: Szavannai riadalom (*Lukin László*); Labdázó (dr. Dienes Valéria); Lomhán ballag (*Raics István*); Szép kis család (*Juhász Vilmos*); Kossuth huszár tánca. Vezényelt: *Kleeberg Mária*. A kicsinyek a megérdemelt nagy taps közepette vonultak le a színpadról.

Az ének-zenei iskolákban a **furulya tanítás** mindig jelen volt. Bár a „tagozatos” iskola típus, ami a mindennapos énekórát is jelentette, sajnálatos módon megszűnt, de a ma szereplő iskolák érzik az un. „Emeltszintű ének-zene oktatás” jellegét, így a furulya tanulásra is többé-kevésbé nyílik lehetőség.

Daróci Bárdos Tamás zeneszerző, felismerte a jelentőségét, a gyermekek körében kedvelt hangszer játéka, és hogy bővítse a lehetőséget, a választhatóságot, furulyán előadható sok kedves, vidám népdalhoz zongora kíséretet komponált. Nemrég jelent meg e kötet, vidám címmel – idézve az egyik népdalt: „*A banya 3 lába*”.

E kötetből hangzott el 2 népdal: Édes kedves gyenge rózsám, Szereti a tik a meggyet. Előadta: *Jerminecz Hanna*, Zongorán kísérette: *Lakatos-Koncz Erika*.

A **Bárdos Lajos Gyermekkar** vonult ezt követően a színpadra. A gyermekkar 2007 óta viseli Bárdos Lajos nevét. Rendszeresen részt vesznek a Bárdos Zenei Heteken, a Bárdos Iskolák Országos Találkozóján, a balatonfüredi Pünkösdi Énekfesztiválon. A kórusok szép eredményeket érnek el az Éneklő Ifjúság hangversenyein. Gyakran képviselik az iskolát a kerületben és a kerületen kívül. E hangversenyen igényes, neves művekkel szerepeltek: Felix Mendelssohn: Hebe deine Augen auf, Tercett az Éliás c. oratórium-

ból; Henry Purcell: Duett és kórus a Dido és Aeneas-ból. Szép hangú kórustagok énekeltek szólót, dícséretre méltóan. Zongorán közreműködött: *Lakatos-Koncz Erika*. Majd felhangzott, Kodály Zoltán műve: Ave Maria; Végezetül: Bárdos Lajos – Lukin László: Sündisznó, Csibetanya. Vezényelt: *Békés Gyöngyi*.

A **Dunakeszi Bárdos Lajos Általános Iskola** bemutatkozása következett. Dunakeszi nagymúltú iskolájában – fennállásának 50. évfordulója alkalmából, került bevezetésre 1971-ben az Ének-zene tagozat. – A nemzeti kulturális örökség és a magas szintű művészeti ének-zenei nevelés meghonosítását *Szakáll Lászlóné*nek *Lujzi né*inek köszönhették. A névfelvétel gondolata és megvalósítása is az ő nevéhez fűződik. Énektanára és igazgatója volt az iskolának, utódait következetes szeretettel nevelte. Mondhatjuk a tanítványok tanítványai működnek azóta is az iskolában. Az iskola meghatározó színfoltja a város zenei életének, rendszeres résztvevője a hagyományörző programoknak. A zeneiskolával kialakított szoros kapcsolat lehetővé teszi, hogy egyre több tanuló képezze magát a hangszeres játék terén.

A hagyományápolás továbbadásának igaz példáját bizonyította az iskola első műsorszáma: A **Galgamácsai gyermeklakodalmás** bemutatása-előadása.

A régi időkben, vidéken nagy népünnepély volt egy-egy lakodalom, mikor az egész falu készült a jeles napra. Ezt a hagyományt ölelte fel a pest megyei Galgamácsán *Vankóné Dudás Juli*, népművész és parasztfestő. A falunapok alkalmával bemutatott hagyományok között szerepelt a gyermeklakodalmás is, amikor e jeles eseményt gyerekek adták elő.

Ott az iskolájukban alsó tagozatos zenei osztályaikban felmenő rendszerben a játékos testnevelés tanóra keretein belül népi táncot, népi játékokat is tanulnak diákjaik.

A dunakeszi Bárdos Lajos Általános Iskola 5. osztályos tanulói mutatták be e népszokást ihletett, őszinte természetességgel, elbűvölve a közönséget. A táncot betanította: *László Mónika*, az iskola néptánc oktatója, énektanáruk: *Kertészné Hidvégi Zsuzsa*.

Két kórus működik az iskolában, rendszeresen együtt dolgoznak, építik és segítik egymást. Szerepléseik során sok sikert vallhatnak magukénak. Az Éneklő Ifjúság hangversenyein ezüst és arany minősítést szereztek.

Elsőként a **Kicsinyek Kórusa** énekel. Műsorukon, Bárdos Lajos művei közül adták elő Napfényes utakon (dr. Vargha Károly szövegére); és a Bikaviadal (Lukin László szövegére). Majd Szőnyi Erzsébet, gyermekkari művét: *Én a hegyre, te a völgybe*. Vezényelt: *Altsach Gergely*.

A *Bárdos Társaság* nevében köszöntöttük a jelen lévő szerzőt **Szőnyi Erzsébetet**, aki megalakulás óta a Társelnök, és mindenkor szakmai tanácsadással, és nagy figyelemmel kíséri munkásságunkat. Felkértük **Bárdos Ágotát**, aki hosszú évek óta nagy felelősségtudattal szervezi a Társaság életét, és vezeti a *Bárdos Múzeumot*, adja át szerény csokrunkat tiszteletünk jeléül.

A virághoz élő – **népdalcsokrot** adott elő, az iskola 5.a osztályos tanulója, *Budavári Júlia* – Julcsi, aki szabadidejében külön néptáncórákra is jár, szívesen tanul mindig újabb és újabb népdalokat, így egy szép széki népdalcsokrot szólaltatott meg.

A következő fellépő **Cantemus Kórusnak** két karnagya van.

Kertészné Hidvégi Zsuzsa, Ő 30 éve tagja a dunakeszi Bárdos Lajos Általános Iskola nevelőtestületének. A nagy hagyományokkal bíró ének-zenei tagozat szellemisége, melyet *Szakáll Lászlóné* ültetett el, meghatározó szerepet tölt be pedagógiai pályafutása során. – És ifjú kollégája *Altsach Gergely*, az iskola volt tanítványa,

aki éppen Hidvégi Zsuzsa osztályába járt. Majd Szombathelyen végzett, magyar és ének szakon. 9 éve tanára a dunakeszi Bárdos Lajos Általános Iskolának. De visszajár – egykori tanárának *Vinczeffy Adrienne* – Szombathelyi kórusába, és szép hangú szólóénekesként is gyakran szerepel, legutóbb éppen egy első díjat is nyert. A kórusmunka megalapozását nagyban elősegíti az első két évben, *Lengyelne Nagy Margit* szakmai munkája.

A Cantemus Kórus műsorában elsőként, *Kocsár Miklós*: A Tavaszvárás ciklusból, a 2.-3.-5. tételt adták elő. Vezényelt: *Altsach Gergely*. Azt követően, *Karai József*: Estéli nótázás-a hangzott fel hangulatos, vidám előadásban. Zongorán közreműködött: *Monostori Ferenc*. Vezényelt: *Kertészné Hidvégi Zsuzsanna*.

Ezután még egy kis meglepetéssel készülve, A **Baranyai úti iskola Kamarakórusa** tipegett a színpadra, bájos kínai öltözékben. – Ennek története van. – Bárdos Lajos nagyon szerette a tréfát, jó humorát gyakran megcsillagította, szóban és írásban is. A Kánonok gyűjteményét csoportosítva adta közre, és a – Tréfás szövegeknél szerepel a Kínai kánon. – itt talált rá *Békés Gyöngyi*. Szellemes ötlettel színpadra állította. A kísérő mozdulatok koreográfiája, öltözék, smink, közös munka eredménye volt, egykori tanítványok és tanárkollégák ötlete alapján alakult. Többször előadták már, de örömdetes, hogy ez alkalommal is megcsodálhattuk, a nagy sikert aratott szellemes szövegű éneket, *Békés Gyöngyi* vezetésével.

Az **Alsóerdősori Bárdos Lajos Általános Iskola és Gimnázium kórusai** voltak a hangverseny következő szereplői.

Az iskola Budapest szívében, az Erzsébetvárosban működik közel ötven éve. 1971-ben az Ének-zene tagozatos iskolában, az országban elsők között kezdeményezték a néptáncoktatás beillesztését a heti órakeretbe. Ezzel tanulók a népi hagyományok ápolását, a népi kultúra megőrzését, a szabadidő hasznos eltöltését kicsi koruktól tanulhatják meg.

Meg kell említeni, hogy a Dunakeszi iskolánál is ugyancsak az 1971-es tanév alapozta meg az ének-zene oktatás magas szintjét. Ezek az évtizedek jelentették a magyar zenei nevelés kiemelt szintű oktatását, amit világszerte megcsodáltak a külföldről érkezők, látogatásaik során, és jó hírnevünket ma is őrzik világszerte. Sajnos az elmúlt időszak óraszám csökkenéseivel sokat változtatott ezen a zenei nevelési formán. De ismerve ezeket az iskolákat, megállapíthatjuk, hogy meggyőződéssel, hittel és jószándékkal tartják az immáron jóval kisebb órászámmal működő „Emeltszintű énekképzés” színvonalát. Ezt bizonyítja, hogy Az Alsóerdősori iskola több mint hétszáz tanulója közül közel 350 fő énekel kórusaiban, és három nagy énekkar működik.

Elsőként szerepelt a nagylétszámú, **Kicsinyek Kórusa**. Vezetőjük *Kyncl Rita* 1978 óta neveli, tanítja, buzdítja kis tanítványait a kotta megismerésére, az együtténeklés örömeire, szépségére. Az Éneklő Ifjúság hangversenyén arany minősítést kaptak diplomával, mely bizonyítja a kitartó oktatómunka eredményét. Műsorukon szerepelt: Leo Delibes: Messe Breve, Agnus Dei tétele, Zongorán közreműködött: *Práda Ágnes*. Szőnyi Erzsébet: a 21 énekes játék c. gyűjteményéből 2 dalt adtak elő: Zíbor-zábor, és Kis kacsa fürdik. Bárdos Lajos: Négy földrész c. ciklusból, Anyóka (észak-amerikai gyermekdal; Hajlik a pálma pápua ének, (Lukin László szövege). Vezényelt: *Kyncl Rita*.

Nagysikerű szereplésüket követte: A **Zenei Felső Kórus**. A zenei tagozat felsős kórusát 1987 óta *Pintér Eleonóra* vezeti. Az Éneklő Ifjúság hangversenyén arany minősítést elért tanítványai felsőfokon művelik a zenélést, mind az éneklés, mind a hangszeres zene terén. A Gimnázium tanulóiból közel 80 főt sikerül évről-évre meggyőznie az éneklés, zenélés szépségeiről, mely ugyancsak arany minősítést érdemelt ki. Számos külföldi szereplésen vettek részt, Olaszország, Finnország, Szlovákia, Erdély városaiban, de például karácsonyi koncertet adtak a strasbourgi Európai Parlamentben.

Műsoruk első számaként igen hangulatos Észt népdal, Köszöntő – címén hangzott fel. Ezt követte Rossa Ernő: Két olasz népdal. Zongorán közreműködött: *Práda Ágnes*. Bárdos Lajostól két művet adtak elő: Tábortűznél (Az 1921-ben kórusra komponált kedves népdal Dr. Márkus Miklós szövegével, az országhatárain túl is hamarosan közkedvelté vált, és számos idegen nyelvre is fordították, gyakori műsorszám.) A lírai hangulatot jókedvű vidámság követte, a fiatalok zengő hangján előadott: Dana-dana. Vezényelt: *Pintér Eleonóra*.

* * *

Az iskola harmadik énekkara az **Alsóerdősori Hangok Kórusa**. Vezetője hosszú évek óta *Hasznosi Judit* aki vezetőtanárként került az iskolába. A normál tagozaton tanít, és különleges színfoltként a Kodály-módszert ötvözi az Orff pedagógiával. Többször szerepelt Orff szimpóziumokon és az elmúlt nyáron, elsőtzből Magyarországon a Pomázi Zenekastélyban tartottak külföldi

jelenlévőkkel sikeres továbbképzést. – Ezen a hangversenyen sajnos más elfoglaltság miatt nem tudtak résztvenni.

* * *

Mielőtt a hangverseny befejezéseként megszólalt az Összkar, a műsorvezető elismerését és köszönetét fejezte ki a 3 szereplő Bárdos Lajos iskola felé. Az évek során bebizonyosodott, hogy a tisztelet, megbecsülés és szeretet az, amellyel ápolják és gondozzák Bárdos Lajos emlékét. Kiemelt szép ünnepek keretében emlékeznek meg minden esztendőben a „**Bárdos Napokról**”. A színes meghívók jellemzik minden iskola egyéni arculatát. De látni és tapasztalni lehet, hogy tanítványaik tudják és érzik, hogy kinek a nevét viseli iskolájuk.

Kérjük, hogy a ma működő pedagógusok, igazgatók, szaktanárok, karvezetők adják tovább ezt a lendületet, ezt a meggyőződést, hogy a következő generáció is ezen az úton folytatva tisztelje hagyományait. „**Őrizzük a lángot továbbra is!**”

Befejezésül felhangzott Bárdos Lajos műve, Erdélyi József szövegével: Istené az áldás. Az Összkar vezényelte, a zeneszerző, karnagy: *Daróci Bárdos Tamás*.

A hosszan tartó tapsot követően szinte oda ragadtak a fiatalok a pódiumhoz. Elkapva a pillanat hatását az egyik tanár rákezdett egy népdalra, és ettől kezdve zengett az ének! Szébbnél, szébb népdalok követték egymást, szinte abba hagyhatatlanul. A fiatalok és a közönség, örömteli hangulatban, sokára hagyták el a termet.

Bizonyosságát adták Bárdos Tanár Úr szavainak: *Az ének szebbé teszi az életünket!*

Márkusné Natter-Nád Klára

KÖSZÖNTJÜK SZÜLETÉSNAPJÁN:

BOZZAY JÓZSEF karnagyot, zenetanárt, zeneiskola igazgatót (1933. 07. 24.)

KÖRBER TIVADAR karnagyot, zenetanárt, a Parlando c. lap szerkesztőségi tagját (1933. 07. 13.)

VÁSÁRY TAMÁS zongoraművészt, karmestert (1933. 08. 11.)

ÁG TIBOR népzenekutatót (Szlovákia), a Magyar Művészeti Akadémia tagját (1928. 04. 13.)

BOTKA VALÉRIA karnagyot, zenetanárt, (1928. 06. 10.)

Sok szeretettel gratulálunk, további munkájukhoz jó egészséget kívánunk!

ÉVFORDULÓK 2013

20 éve hunyt el **MIHÁLY ANDRÁS** zeneszerző, karmester (1993. 09. 19.)

25 éve hunyt el **SUGÁR REZSŐ** zeneszerző (1988. 09. 22.)

35 éve hunyt el **DIENES VALÉRIA** író, táncpedagógus, filozófus (1978. 06. 08.)

110 éve született **VASZY VIKTOR** zeneszerző, karmester (1903. 07. 25.)

120 éve hunyt el **ERKEL FERENC** zeneszerző, karmester, zongoraművész (1893. 06. 15.)

TAVASZI KÓRUSÜNNEP

Ünnepi várakozás töltötte be a Móricz Zsigmond gimnázium auláját április 26-án. A közel 400 fős hallgatóság kíváncsian várta, hogy milyen zenei élményt hoz a XIV. **Musica Sacra Civitatis kórustalálkozó**.

A hangversenyt idén első alkalommal **Pálúr János**, világhírű orgonaművész játéka nyitotta meg. A megjelenteket – Polgármester úr felkérésére – **Varga Mihály** miniszter úr köszöntötte.

A kórusok műsorát a **Palló Imre Kórus** nyitotta meg **Cseri Zsófia** vezényletével. Tömör kórushangzás, kiváló szövegmondás, az énekelt ige áhítata megadta a hangverseny alaphangulatát. A református gyülekezeti énekek után a katolikus liturgia énekes szolgálatából kaphattunk ízelítőt az **Irgalmasrendi Kápolna Szkolájának** énekét hallgatva. Kristálytisza, lelkes énekük a húsvéti szent három nap áhítatát idézte **Tihanyi Gábor** irányításával. A Máriaremetei **Werner Kórus** karnagya **Wutzel Eszter Emília** ügyes műsorválasztással segítette, hogy kórusa tartalmas műsorblokkal örvendeztesse meg a hallgatóságot. Az egyházi kórusművek sorát minden évben színesíti egy-egy népdalfeldolgozás. Ezen az estén a **Szent Angéla Iskola Öregdiák Énekkara** kirándult a világi zene birodalmába. Öröm volt látni, hallani ahogyan **Semjénné Menus Gabriella** lelkesítő, baráti szeretete összetart egy fiatal kórust színvonalas zenélésre, baráti együttlétre. A **Hidegkúti Énekegyüttes** a Széphalmi Jézus Szíve templom felnőtt és ifjúsági kórusát továbbá az Ófalui templom énekeseit egyesítette. **Peregi-Füzy Éva** irányításával a kórus hangása felemelően szép és muzikális volt. A **Sarlós Boldogasszony Kórus** megváltozott tagságát új karvezető, **Török Andrea** vezényelte. A XX. századból és a barokk korból választott műsoruk elnyerte a közönség tetszését. Ezen az estén a **Megmaradás Kórus** élén vendégkarnagy állt, **Tóth Miklós Zsolt** személyében, akit az együttes vezetője - a szólistaként közreműködő **Dr. Mészárosné Hegedűs Zsuzsanna** - kért fel. Műsorválasztásukat, előadásukat nagy tetszés fogadta. A **Hidegkúti Evangélikus Kórus** részvételével lett teljes a kerületi templomok énekes közössége. A kis létszámú kórus bátran és szépen énekelt **Kukorelly Eszter** vezetésével. A **Szent Antal Kórus** **Déri András** karnagy vezényletével különleges zenei csemegével ajándékozta meg a hallgatóságot. Bruno Vlahek, 1986-ban született horvát zeneszerző, zongoraművész két kompozícióját énekelték. A bravúros előadást a hallgatóság óriási tapsal ünnepelte. Az előadás magyarországi bemutató volt.

A hangversenyt lezáró kórusmű elénekléséhez több, mint 250 főt számláló egyesített kar sorako-

zott fel a pódiumra. **Hartyányi Judit** karnagy asszony intésére imponáló tömörséggel zengett **Gárdonyi Zsolt** Hálaadó ének című szerzeménye. **Pálúr János** orgonakísérete révén új színeket fedezhetünk fel a műben.

A beszámolót hadd egészítse ki a hangversenyt követően megfogalmazódott néhány reflexió.

Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter

Mindenkinek mosolyt láttam az arcán. A zene jobba tesz bennünket. Nemcsak a művelése, hanem a hallgatása is. Nagyon fáradtan érkeztem a koncertre egy hosszú nap után, de a kórustalálkozón eltöltött másfél óra egyensúlyba hozott. Gyermekeink a Marczibányi téri Járdányi Pál zeneiskolában tanulnak zenét. Egyikük gitározik, másik zongorázik, harmadik fuvalázik. Bízom benne, hogy a zene által ők is többé, jobba válhatnak. Az én életemből ugyan sajnos kimaradt a komolyabb zenetanulás, legfeljebb a családi örökség részeként otthon lévő citerán próbálok játszani néha. Egy-két népdalt azért el tudok játszani a régi hangszeren. Inkább zeneélvező vagyok, mint művelő. Kívánom, hogy minél több ilyen alkalom legyen.

Dr. Láng Zsolt polgármester

Magam is énekeltem sok évig kórusban, és ezeken az estéken évről-évre rájövök, hogy újra kellene kezdeni. Mindnyájan érezzük, hogy zavaros világban élünk, kavargó minden, nem tudni hol az igazság, és hol a hamisság, az érték és az értéktelenség határa, és akkor egy ilyen péntek estén az ember leül és fél óra múlva úgy érzi, hogy minden rendben van. Ha csak a Székelykő kicsinyeinek arcát néztük éneklés közben, akkor is meggyőződhattunk annak a Kodály idézet igazáról „Az ének szebbé teszi az életet, az éneklők másokét is.” Szükség van ilyen estékre, és arra a munkára, a sok próbára, amit a kórusok megélnék a hétköznapiakban. Mindenkinél köszönetet szeretnék mondani, aki készült erre az estére és megörvendeztetett minket énekével és mindenkinek, aki eljött meghallgatni a kórusokat.

Pálúr János orgonaművész, a *Zeneművészeti Egyetem orgona és impovizáció tanára*

Régi mórícizos vagyok, 1985-ben érettségiztem és azóta többször hívtak meg a Móricz-napokra, ahol beszélhettem a pályám alakulásáról. Ráadásul huszonnégy évig II. kerületi lakos voltam, úgyhogy otthon érzem magam. Szívügyemnek tekintem a kórusmuzsikát, kedvenceim az orgonakíséretes kórusművek. Nagy örömmel fogadtam, hogy **Hartyányi Judit** rám gondolt, hogy megkoronázzuk a kórustalálkozót **Gárdonyi Zsolt** ide illő darabjával. Nagy öröm van bennem, ha a hangversenyre és a kórusokra gondolok. A ma este üzenete, hogy ezt csinálni kell, és így kell csinálni. Jó látni, hogy évről évre számos felekezeti kórusa lép fel egy estén. Vibráló, szép és jó hangulatú este volt a *Musica Sacra Civitatis* 2013-as koncertje.

Hartyányi Judit karnagy, a *Magyar Kodály Társaság alelnöke*

Luther Márton szavai jutnak eszembe: Énekünk „Folyvást az Úrnak zeng, szökell, /dicsérni sose fájrad el. /Az én dalom is tisztelet,/ dics Néki s örök köszönet.”

Hálánk, dicséretünk és köszönetünk zengett **Gárdonyi Zsolt** művében, a *Musica Sacra Civitatis* egyesített kórusának előadásában **Pálúr János** orgonajátékával. Szívvel jövő énekünk egyesített evangélikus, katolikus, református énekeseket. Mind-

nyájunk hite szállt a zene szárnyán – ez évről évre megújuló nagy ajándéka a kórustalálkozóknak. Élmenye erőt adó, maradandó. Köszönet érte minden karnagynak és énekesnek.

Cseri Zsófia, a Palló Imre énekkar karnagya

Ezen a találkozón miniszter, polgármester, világhírű orgonaművész és karnagy, a nyugdíjas, a multi cégnél dolgozó vagy éppen a munkanélküli, az iskolapadot koptató diák és az iskolaigazgató, előadó és hallgató egy emberként vett részt. Nem volt értékbeli különbség a 12 tagú kórus és a több tucatnyi nagy vegyeskarok közt sem. Az Istenről szóló ének – ahogy ezt Luther is vallotta - felfokozott imádság, énekelt ige lehet, s így az igehirdetés egy formájává is válhat. Méltán csendülhetett fel az est zárásaképpen a 250 énekes hangján, s talán minden jelenlévő szívéből: „Nagy hálát adjunk az Atya Istennek...!”

Semjénné Menus Gabriella, a Szent Angéla Öregdiák Énekkar karnagya

Nagyon jó hangulatú élmény minden évben ez a rendezvény, sok ötletet ad szakmailag, feltölt emberileg, kikapcsol a mindennapi rohanásból - hisz itt az éneklés öröme hoz össze minket, nem a feladat teljesítése, - kapcsolatokat indít el és ápol, kinyit és megtart, megerősít mindenkit, hogy amit csinál, az fontos és szép. Olyan ez, mint a virágültetés: fásasztó a munka része, de mikor megszületik egy mű, a “virág”, az mindannyiunkat gyönyörködtet! Ahogy szokták mondani: „... lehetne enélkül is élni, de minek...” Jövőre is szeretnénk részt venni - sőt már azt is tudom, mit fogunk énekelni!

Török Andrea, a Sarlós Boldogasszony Kórus karnagya

Jó volt megtapasztalni annak az örömét is, hogy versengés, és komoly tét nélkül, pusztán a másoknak és magunknak okozott öröm okán jöhettünk össze énekelni!

Tihanyi Gábor, az Irgalmasrendi Kápolna Szkolájának vezetője

Ismét nagy élmény volt számunkra - és ezt a gyerekek, fiatalok reakciójából tapasztaltam -, hogy részt vehettünk ezen a kórus találkozón. E találkozók nem a kórusok egymással szembeni versengése ihleti, hanem annak bemutatása, hogy

ki, mi módon szolgálja az Isten dicséretét, a liturgiát. És ebben a minél tökéletesebbre törekvés helyénvaló, sőt kötelesség.

A mi műsorválasztásunkkal is erre törekedtünk. A találkozói előtti pénteki próba végén a szkolának a következőket mondtam: A hallgatóság két dolgot fog figyelni - milyen szépen, tisztán szólaltatod meg a műveket, s mennyire látszik az arcodon, hogy szívedből énekelsz, s nem csak elénekled a darabokat. S ezt a két dolgot visszaigazolta a polgármester úr a zárószavában.

Dr. Mészárosné Hegedűs Zsuzsanna, a Megmaradás kórus vezetője

„Szeresd az Istent és tégy, amit akarsz!” Ágoston püspök mondata lehetne a mottója idei szereplésünknek, műsorválasztásunknak, és nem utolsó sorban ökumenikus nyitásunknak. Meggyőződésünk, hogy Isten vezetett bennünket egymáshoz, a Megmaradás Kórust és a Sarlós Boldogasszony Római Katolikus egyházközség kántorát, Tóth Miklós Zsoltot, vele együtt kilenc énekelni és imádkozni szerető katolikus testvérét, hogy együttes zenélésünkkel Isten Országát hirdessük, ahol majdan – a mennyekben – senki sem kérdez felekezeti hovatartozásunk felől. Bátorítunk is mindenkit, hogy fel nem adva identitásukat, meggyőződésüket keressék egymást bátran a kórusok és karnagyok. Megéri, mert rengeteget lehet tanulni, örülni, épülni és gyümölcsöt teremni Isten dicsőségére, saját üdvösségünkre, embertársaink és nemzetünk javára.

Déri András, a Szent Antal Kórus karnagya

Mondják, hogy az Úr Isten az interneten is jelen van, én ebben néha kételkedem, de ahogyan a Bruno Vlahek műre rátaláltam mégis az Úr műve volt. Böngésztem a kórus-kotta honlapot és megtetszett a név, Bruno Vlahek. Hét-nyolc műve van az interneten, végignéztem, találtam egy misét is, szeretném ha megtanulnánk az év folyamán. Ezt a két művet kiszúrtam, nagyon illenek egymáshoz, rögtön ide képzeltem el a Musica Sacra Civitatis kórustalálkozóra. Ezek a művek egy zseniális fiatal zongoraművész kompozíciói irgalmatlanul nehéz zongora kísérettel. A zeneszerző csodálatosan megkomponálta Szűz Mária köszöntésének szépségét és a gyermekek Istent dicsőítő játékos zengedezését. A menynek országa a gyermekeké, és azoké, akik lélekben, gondolatban olyanok lesznek, mint a gyermekek. Ezt fogta meg a zeneszerző.

Végezetül köszönet a karnagyoknak az igényes és változatos műsorért, az énekeseknek a művek megtanulásáért, a hallgatóságnak az érdeklődő figyelemért, a Mórlicz Gimnázium igazgatójának és munkatárainak, és nem utolsó sorban az önkormányzatnak, hogy létrejöhett a XIV. Musica Sacra Civitatis kórusünnep.

Raduj Klára

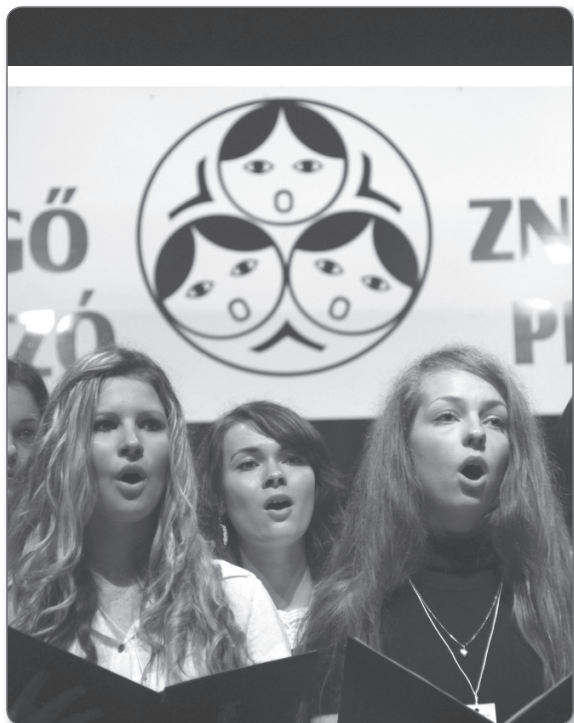
A JUBILEUMI, XV. CSENGŐ ÉNEKSZÓ

Tizenötödik alkalommal adott otthont Érsekújvár (Nové Zámky) városa a **Csengő Énekszó szlovákiai magyar gyermek- és ifjúsági kórusfesztiválnak** ez év május 30-31-én. A háromévente megrendezett országos fesztivált első ízben még 1971-ben tartották Érsekújvárott, azonban az előzmények korábbra nyúlnak vissza. 1969-ben az I. Kodály Napok Galántán még nemcsak felnőtt, hanem gyermekkarok fesztiválja is egyben, és néhány évvel korábban a hatvanas évek elején Zselizén tartottak egy országos

magyar gyermekkari fesztivált.

Az országos seregszemle fő szervezői a Csevadok Országos Tanácsa és a Szlovákiai Magyar Zenebarátok Társasága. A fesztivál egyúttal megmérettetés is, bár a korosztályonként három kategóriába sorolt kórusokat kötelező mű előadása nem terheli, de a fesztivál előkészítő bizottsága által kijelölt közös művek előadásában minden

kórus részt vesz. A kórusok versenyműsorát három, kiváló szakemberekből álló bírálóbizottság értékelte: az érsekújvári születésű *Elena Šaravová-Kováčová* karnagy, a Pozsonyi Zeneművészeti Főiskola docense, *iff. Sapszon Ferenc*, Liszt-díjas

karnagy, zenetanár (Budapest), és a zsűri elnöke *Hartyányi Judit* zenetanár, karnagy (Budapest), aki már húsz éve visszatérő zsűritagja a Csengő Énekszó versenyeknek.

A fesztivál első napján az I. és a III. kategória kórusai, azaz a kicsinyek és a középiskolások mérték össze felkészültségüket, énektudásukat. Az I. kategóriában összesen négy kórust hallhatott a nagyrészt gyermekekből álló nagyérdemű közönség. Három Komáromból, egy Kassáról érkezett. A **Marianum Egyházi Iskolaközpont Schola Mariana Kicsinyek Kórusa** (Komárom) műsorán kiváló előadásban hallhatuk felcsendülni a szlovákiai magyar zeneszerző Szíjjártó Jenő műveit, valamint Szőnyi Erzsébet gyermekdalait (Sípkészítő, Kiolvasó, Tavasz-hívogató) a tapasztalt karvezető *Orsovics Yvette* irányításával. A Szőnyi művek előadásával a zsűri különdíját is kiérdemelték. A **Jókai Mór Alapiskola és a komáromi VMK Kicsinyek Kórusának** (Komárom) változatos műsorösszeállítása – amit a zsűri különdíjjal jutalmazott, nemcsak a fülnek, a szemnek is gyönyörködtető volt, amikor a népviseletbe öltözött kis énekesek néptánc-tudásukat is felvillantották. A 42 éves múltra visszatekintő kórust jelenleg *Pfeiferlik Annamária* vezeti kiváló szaktudással. Mindkét komáromi kórus aranykoszorús minősítésben részesült.

A harmadikként színpadra lépő énekkar a **Márai Sándor Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium és Alapiskola Kicsinyek Kórusa** volt

Kassáról. A kórus csak az elmúlt évben alakult, bár ez a produkción egyáltalán nem hallatszott. A népi gyermekjátékok, a magyar és szlovák nyelvű népdalösszeállítás, valamint a Kodály mű (Jézus és a gyermekek) természetes könnyedséggel szólaltak meg *Velkey Mária* keze alatt, és méltán kiérdemelték az ezüstkoszorús minősítést. Dicséret illeti Kassa városát, illetve a Márai Sándor Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium és Alapiskolát, a XV. Csengő Énekszó mezőnyében ugyanis ők voltak az egyedüli iskola, amelyik mindhárom kategóriában indított kórust. Bizonyára nemcsak a kórusvezetők, hanem az iskola vezetése is tudatosítja, mennyire fontos a magyar nyelvű iskolai karéneklés folytonosságának a biztosítása Márai Sándor szülővárosában. A kicsinyek mezőnyében negyedik fellépőként az **Eötvös Utcai Alapiskola Kicsinyek Kórusát** (Komárom) hallhatta a közönség, akik *Szilárd Erika* vezetésével már hetedik alkalommal vettek részt a Csengő Énekszó fesztiválon. Versenyműsorukkal, melyen magyar és angol gyermekdalok mellett Ránki György Csóri csuka c. műve is szerepelt, bronzkoszorús besorolást nyertek.

Az I. kategória kórusai a másnapi gálaműsorban már nem szerepeltek, így az őket érintő eredményhirdetésre, valamint a közös éneklésre versenyműsort követően került sor. A kicsinyek „összkarri produkcióként” az ismert népdalgyűjtő, népzenekutató Ág Tibor által összeállított gyermekjátékfűzért vittek színpadra felszabadult, vidám játékos kedvvel, örömteli énekléssel. Az idén 85 esztendőes népzenekutató Ág Tibor ez év márciusában Harmónia életműdíjat kapott, amihez ezúton is gratulálunk, Tibor bácsinak jó egészséget, és további alkotókedvet kívánunk.

A Csengő Énekszó III. kategóriájának versenyében sajnálatos módon mindössze három énekkar jelentkezett. A párkányi **Liszt Ferenc Művészeti Alapiskola Primula Énekpara** (Karnagy: *Hanza Rolanda*), a kassai **Márai Sándor Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium és Alapiskola Leánykara** (Karnagy: *Ferencai Andrea és Kekeňák Szilvia*) és az ipolysági **Bartók Béla Ifjúsági Vegyeskar** (Karnagy: *Béres Gábor*). Ez utóbbi a felvidéki kórusmozgalom egyedüli ifjúsági vegyeskara, az Ipolysági Magyar Tanítási Nyelvű Gimnáziumban működik 1991 óta Béres Gábor vezetésével. A rendszeresen élmezőnyben helyet foglaló kórus mostani szereplése kissé halványabbra sikeredett, a férfiszólamokat kéne izmosítani, hangzásban is, létszámban is. Ez bizonyára nem könnyű feladat egy olyan típusú iskolarendszerben, ahol az általános iskola 7. osztálya az utolsó évfolyam, ahol még van zeneóra, a magasabb osztályokban és a gimnáziumokban már nincs. Bízunk benne, hogy az ipolysági ifjak töretlen lelkesedése tovább élteni a több mint két évtizedes énekes hagyományt. Mind a kassai, mind pedig a párkányi leánykar változatos, igényes műsorösszeállítással jött Érsekújvárra. A kassai leányok előadásában a reneszánsz és barokk kórusirodalom egy-egy szép példája mellett Kodály, Bartók, Bárdos, Tillai művei is felcsendültek a két ifjú karnagy szuggesztív irányításával. Változatos műsorösszeállításukat a zsűri külön díjazta. A párkányi ifjú hölgyek bár a III. kategória, azaz a középiskolások mezőnyében versenyeztek, többen fiatalabbak az adott korosztálynál. A kórust ugyanis a művészeti alapiskola tanulói alkotják, 8-tól 18 éves korig. A szintén több stíluskorszakot felölelő repertoárból kiemelkedett a szlovák kortárs zeneszerző *Iris Szeghy: Bolo to tak?* című bravúros, tréfás kompozíciója. Ezért a műért kapta az énekkar a Hajnalok Völgye díját: a legjobb kortárs kórusmű előadásáért. A két leánykar produkcióját arany, az ifjúsági vegyeskarét ezüst minősítésre tartotta érdemesnek a bírálóbizottság.

A II. kategória versenyére (az általános iskolák felsőtagozatos

Marianum Egyházi Iskolaközpont Schola Mariana – Nagyok Kórusa (Komárom) Karnagy: *Orsovics Yvette*

Jókai Mór Alapiskola és a Városi Művelődési Központ Gyermekkara (Komárom) Karnagy: *Juhász Mónika*

Márai Sándor Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium és Alapiskola Leánykara (Kassa) Karnagy: *Kekeňák Szilvia*

kórusai) a fesztivál másnapján került sor, összesen 10 kórus részvételével. Elsőként a **Marianum Egyházi Iskolaközpont Schola Mariana – Nagyok Kórusa** (Komárom) lépett közönség elé, *Orsovics Yvette* vezetésével. Muzikális előadást, szép dallamformálásokat hallottunk, főleg a Foure: O salutaris, és Vijay Singh: Medieval Glória című művekben. Őket követte a **Jókai Mór Alapiskola és a Városi Művelődési Központ Gyermekkara** (Komárom) *Juhász Mónika* vezetésével. Versenyműsorukat magyar szerzők műveiből állították össze. A Csengő Énekszó mezőnyében ők a „legidősebb” kórus, 52 éves múlttal rendelkeznek, és

egyedüli kórusként az eddig megrendezett 15 fesztivál mindegyikén részt vettek. Mindkét kórus az arany minősítés mellé még különdíjat is szerzett, a Jókai Iskola gyermekkara a Kulturált kórushangzásért, a Marianum gyermekkara Vijay Singh: Medieval Glória című mű tolmácsolásáért. A kassai **Csengettyű Kórus** (Márai Sándor Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium és Alapiskola, karnagy: *Ferceci Andrea, Kekeňák Szilvia*) Karai művével való énekes bevonulása fényt és derűt varázsolt a hangversenyterembe. A további szereplésük kissé halványabbra sikeredett, igényes műsorösszeállításuk néhány darabja meghaladta a kórus erejét, főleg Kodály: Isten kovácsa és Szíjjártó Jenő népdalfeldolgozása. A kassaiak fellépését a **Galántai Kodály Zoltán Alapiskola Gyermekkara** követte. Az 1965-ben alakult gyermekkart máig az alapító karnagy *Balogh Csaba* tanár úr vezeti. Mindkét kórus eddig 14 alkalommal szerepelt a Csengő Énekszó fesztiválon, mindkettőjük mostani előadását a zsűri bronz minősítésre értékelte. Az ipolyági **Művészeti Alapiskola Kamarakórusa** (karnagy: *Balázs Martina*) mindössze négyéves múltra tekint vissza, először vállalták a Csengő Énekszón való megmérettetést, amely ezüstkoszorús besorolást eredményezett. Előadásukban a 18. századi angol dal God Rest Ye Merry Gentlemen volt a legjobban megoldott mű, amely a dob kísérettel és szólókkal üde hatást keltett. A **Gimesi Alapiskola Gyermekkara** (karnagy: *Varga Imre*), vagy inkább énekegyüttese nagyszerű előadását hallva azt kell mondani, hogy milyen kár, hogy csak 6 lány alkotja a „kórust”. Muzikális, tiszta éneklésük, szép műsoruk méltán érdemelte ki az arany fokozatot. Karai József műveinek tolmácsolásáért a zsűri különdíjat is hazavihették, Varga Imre pedig karnagyai különdíjat kapott. Az **Eöt-vös utcai Alapiskola Nagyok Kórusa** (karnagy: *Siposs Jenő*) nagy létszámú gyermekserégének felszabadult muzikálása Koltai Gergely darabjában bontakozott ki leginkább, amely kedvesen szólalt meg a tanár úr gitárkísérettel. A kórusok mezőnyében a bronzkoszorús minősítést kapták. Öröndetes tény, hogy mindhárom komáromi általános iskolában két-két kórus működik, az alsó és felső tagozaton egyaránt. Így a fesztiválra benevezett 17 kórus közül hat Komáromból jött. Ipolyágról érkezett a **Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola Magnificat Gyermekkara** (Karnagy: *Wollent Andrea*) Bár intonációjuk nem mindig volt kifogástalan, széphangzású éneklésük, képességeikhez mérten reális műsor-összeállításuk meggyőző zenei produkciót eredményezett. Méltán érdemelték ki az aranykoszorús minősítést, és a szakrális művek előadásáért járó különdíjat. A felsőszei **Széchenyi István MTNY Alapiskola Csalogány Gyermekkara** (Karnagy: *Mészáros Magdolna*) műsorán népdalokat, kánonokat, Kodály bicíniumokat hallottunk. Ők a fesztiválon való részvételért kaptak oklevelet. Átgondolt, szép műsorral készült a zselízi **Franz Schubert Gyermekkar** (Karnagy: *Horváth Géza*). Ezúttal hangzásuk, kissé erőltetett éneklésük nem nyújtotta a tőlük megszokott teljesítményt. Előadásukban Harmat: Regina coeli kezdetű kórusműve hangzott fel a legszebben. Szereplésüket a zsűri ezüstkoszorúval minősítette.

A fesztivál harmonogramjának fontos része a két nevelőhangverseny. E célból neves vendégegyüttesek kapnak meghívást a kétnapos rendezvényre. Idén a **Szlovákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos Kórusa** (karnagy: *Józsa*

Az összkart Balogh Csaba tanár úr vezényli, kísér a Nagykéri Citerezenekar

Mónika és Tóth Árpád), és a Csengő Énekszó történetében első ízben hangszeres együttes, a **Komáromi Comorra Kamarazenekar** (karmester: *Halász Károly*) műsorának tapsolhatott a gyermek-közönség.

A jubileumi fesztivált záró ünnepi gálahangversenyen a kicsinyek kórusainak kivételével minden énekkar szerepelt egy-egy műsorszámmal. A rendezvény rangját emelte a fő támogatók, meghívott vendégek jelenléte. *Bárdos Gyula* a Csevadok OT elnöke, valamint *Bauer Editet*, európai parlamenti képviselő ünnepi köszöntőjében az ifjú énekesek és vezetőik biztatásán túl mindketten kiemelték a kórusok nemzetiség tudatunk erősítésében, megmaradásunkban játszott fontos szere-

pét. A jubileumi ünnepi műsor igen kedves és megható színelőadás volt azoknak a tanár-karnagy kollegáknak, szervezőknek tárgyilagossága, elismerő oklevéllel való jutalmazása, akik a 15 Csengő Énekszó fesztivál, azaz az elmúlt 43 év alatt kiemelkedő szerepet töltöttek be a felvidéki magyar gyermek- és ifjúsági kórusmozgalomban. Az eredményhirdetést követően közös énekléssel zárult a fesztivál. Először az Ág Tibor gyűjtötte népdalcsoport csendült fel a sokat tapasztalt rangidős karnagy *Balogh Csaba* irányításával és a *Szabó József* vezette **Nagykéri Citerezenekar** bravúros kíséretével. A további-

biakban Vass Lajos és Kodály Zoltán emlékének adózva, Vass Lajos: Anyák napjára c. műve hangzott el *Ferencei Andrea* vezényletével, majd a már hagyománnyá vált zárószám: Kodály A magyarokhoz című kánonja *Józsa Mónika* vezényletével. Kodály útmutatását követve, miszerint „nem sokat ér, ha magunknak dalolunk, szebb, ha ketten összedalolnak, aztán mind többen, százan, ezren...” több száz gyermek (és felnőtt) énekes ajkán zengett Kodály-Berzsenyi kánonjának örök értékű igazsága: Szabad nép tesz csuda dolgokat!

Józsa Mónika

A VOX MIRABILIS KAMARAKÓRUS MEGHÍVÁSÁRA ÉRKEZETT SZÉKESFEHÉRVÁRRA A MANILA KONCERTKÓRUS

Koncertkórus Székesfehérváron

Nagy örömmel vártuk azt a napot, amikor a Fülöp-szigeteki kórus megérkezik hozzánk!

A Musica Mundi világranglistán a legjobb 50 kórus között tartják számon az együttest, számtalan világversenyen vettek részt, ahonnan a legmagasabb díjakat hozták el. Több európai, amerikai, ázsiai koncertturnén szerepeltek már. Különleges hangjukkal, bájjukkal mindenhol a közönség kedvenceivé váltak.

Így volt ez a székesfehérvári koncerteken is, ahol álló vastappsal köszönték meg a kórus világszínvonalú műsorát. A számtalan ráadás után szinte alig tudtak levonulni a fellépések helyszínéről. A Ciszter templomban adott koncertjüket a Kossuth rádió élőben közvetítette az egész ország nagy örömeire.

„Megtisztelő számunkra, hogy egy ilyen világszerte elismert kórus, a meghívásunkra az európai koncertturnéjuk magyarországi állomásaként Székesfehérvárt választották, vendéglátójukként

pedig a **Vox Mirabilis Kamarakórust**. Mindenkit elbűvöltek kedvességükkel és nagy zenei tudásukkal.” – mondta *Zemlényi Katica* kórusvezetőnk.

A Fülöp-szigeti Manila Koncertkórus

A „Szent István Városa” Jubileumi Kórustalálkozót 2013.06.01-jén rendeztük meg a Barátok templomában. A kórustalálkozó meghívott vendégei kiemelkedő koncertet adtak a zsúfolásig megtelt templomban, ahol hat együttes lépett fel: kórusunk, a **Vox Mirabilis** mellett a veszprémi **Schola Regina**, a kaposvári **Szent Imre Kórus**, az országszerte elismert **Viadana**, illetve két

- a kórus-világranglista élén helyet foglaló - kórus: a **Cantate Vegyeskar** és a **Manila Koncertkórus** szerepelt a hangversenyen.

A Cantate Vegyeskar fellépései számomra mindig kiemelkedő ünnepi eseménynek számítanak. A Fülöp-szigeteki kóruskultúra magával ragadó előadása most is megerősített abban, hogy fantasztikus muzikusok élnek ott: árad belőlük az életöröm, az alázat, az elhivatottság, és valami hihetetlen, mindenki számára lenyűgöző, amiket, és amilyen magas színvonalon énekelnek.

Egyik ámulatból a másikba estünk, a koncert végén vastaps és óriási ováció volt a köszönet.

A koncert végén Kodály: Ének Szent István Királyhoz c. kórusművét közel 200 kórustaggal együtt énekeltük **Sapszon Ferenc** Liszt-díjas karnagy úr vezényletével, ami rendkívüli zenei élmény és felemelő előadás volt. A közönség a könnyekig meghatódva hallgatta a művet.

A hangverseny utáni vendéglátáson Kurucz Gergely a Viadana kórus karnagya így nyilatkozott: „Fantasztikus kórusgálán vettünk részt Székesfehérvárott a Vox Mirabilis Kamarakórus

szervezésében. Én nem is tudom, hogy csinálják Zemlényi Katicáék, de időről időre (nem is olyan ritkán) hihetetlen színvonalú koncerteket adnak és szerveznek városukban. Nemcsak a koncert maga volt jelentős zenei-szellemi-spirituális élmény, de úgy minden „klappolt”: a fellépőket például a koncert előtt fogadta **dr. Cser-Palkovics András** polgármester úr. Volt néhány kedves szava hozzánk, kaptunk egy kis ajándékot, és a város vezetői több képviselővel együtt a hangversenyt is megtekintették”.

A Vox Mirabilis Kamarakórus nevében köszönetet mondok **Spányi Antal** megyéspüspök úrnak, **Deák Jajosné** és **Viza Attila** önkormányzati képviselőknak, hogy mellénk álltak és támogatták a rendezvényt!

Székesfehérvár! Méltó ünneplésben volt részesed!

Virág Dmre

Összkarai mű 200 énekes részvételével Vezényel: Sapszon Ferenc

Fülöp-szigeti kórus hangversenye

A VOX MIRABILIS KAMARAKÓRUS A KRAKKÓI PÜNKÖSDI ÜNNEPEKEN

Hétfőn este érkezett vissza 4 napos lengyelországi koncertturnéjáról a **Vox Mirabilis Kamarakórus**, akik a Krakói Kórusfesztivál díszvendégei voltak.

Pénteken az érkezésük után egy élő TV közvetítésen énekeltek, így egész Lengyelország élvezhette műsorukat.

Nagy megtiszteltetés volt számunkra, hogy egy TV közvetítésen énekelünk, ugyanakkor óriási figyelem is kellett, mert itt nem lehet rontani, téveszteni – mondta **Zemlényi Katica** a kórus karnagya.

A Vox Mirabilis Kamarakórus nagyon felkészülten érkezett Krakóba, ahol rendkívüli kórusélet folyik, mind világi, mind egyházi téren. A kórusfesztiválon 11 krakkói kórus vett részt.

Csodálatos volt a több, mint 250 énekes előadásában megszólaló Händel Halleluja és a Pachelbel: Magnificat.

A fehérváriaknak nagy sikere volt, hiszen nagyon komoly műveket énekeltek magas színvonalon. **Dr. hab. Wiesław Delimat** a Krakói Zeneakadémia professzora úgy fogalmazott: a Vox Mirabilis volt a „hab a tortán” ezen a fesztiválon (lengyelül ezt úgy mondják: mazsola a kuglófban), kiemelkedő műsorukkal mindenkit elkápráztattak.

Vasárnap Libiąz-ban adtak egyházzenei koncertet, ahol több, mint 400-an tapsoltak nekik.

A Vox Mirabilis Kamarakórust visszavárvák Lengyelországba! – ennél nagyobb öröm nem is lehetne – nyilatkozták a kórustagok.

Virág Dmre

„HAJ, DANA DOM!”

Kirobbanó sikerrel szerepelt a franciaországi nemzetközi fesztiválon a Budapesti Monteverdi Kórus

Nagyszerű franciaországi utazásról tért haza a Budapesti Monteverdi Kórus: a 21. „Choralies” Fesztivál vendégeként, augusztus 1-11-ig számos hangversenyen mutathatta be a klasszikus és kortárs magyar kórusművészet kiemelkedő alkotásait.

Provence északi része gazdag a római kori emlékekben, ezek közül is kiemelkedik a Vaison-la-Romaine városkában található, 5000 fős Théâtre Antique, amely háromévenként, az „A Coeur Joie” szervezet rendezésében ad otthont a kórusmuzsikát kedvelő énekeseknek, karnagyoknak, zenei szakembereknek. A nemzetközi mezőnyben kiemelt szerepet kapott a magyar kultúra: 37 műhely közül az első helyen, A1-es sorszámmal, „Haj, dana dom! – Magyar dalok tiszta forrásból” címmel hirdették meg a magyar műhelyt, amelynek vezetésére *Kollár Éva* Liszt-díjas karnagyot, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem professzorát kérték föl. A főként francia ajkú résztvevők (Belgium, Franciaország, Kanada, Kongó) lelkesen és kitartó szorgalommal gyakorolták Kodály Zoltán, Bárdos Lajos, Pászti Miklós, Karai József és Orbán György műveit, és kirobbanó sikerrel mutatták be azokat a záró hangversenyen. A műhelyben a magyar együttes énekesei segítettek a napi 4 órás, néhányszor napi 6 órás közös munkát. A záró koncert után a „frankofón” kórus tagjai személyes köszönetképpen vendégül látták a magyar együttest, és vidám hangulatban, magyar táncsal búcsúztatták műhely-társaikat. Megható gondolattal fejezték ki elismerésüket:

„A magyar művek megtanulásával, a csodálatos magyar zene hatására, szívhez szóló tolmácsolásokatok által egy kicsit mi is magyarrá lettünk. Köszönjük!”

Ennél méltóbb, emberibb elismerést ritkán kaphat magyar kórus.

Kollár Éva együttese a napi próbák mellett számos hangversenyt is adott a nagyszerű akusztikájú, impozáns, római kori szabadtéri színházban, a város szép templomában, az Église de la Ville-Haute-ban és a környező városban, L'Isle sur la Sorgue-ban. Műsorukon az európai és a magyar kóruszene gyöngyszemeit is megszólaltatták. A fesztivál Karnagy Fórumán, szűkebb körben előadást is tartott a karnagy asszony, amelyen a karvezetők és hangversenyszervezők szép képekkel színesített bemutatót kaptak a magyar zenei életről, és meghallgathatták Gyöngyösi Levente, Szőnyi Erzsébet, Tóth Péter műveit. A kórus tagjai az énekes illusztrációt népi táncsal is megkoronázták. Kirobbanó sikert aratott az előadás,

de nem csak itt, hanem minden helyszínen hálás közönség ünnepelte az együttes igényes produkcióját.

A „Choralies” Fesztivál Európa legnagyobb szabású kórus rendezvénye, amely idén rekord számú énekest, ötezer kórustagot vonzott a világ minden tájáról. A rendezők, a francia és a nemzetközi „A Coeur Joie” szervezet vezetői, valamint több száz önkéntes zenebarát, az első napok kisebb akadályainak leküzdése után briliáns munkát végeztek, így általános meglepedésre, nagy sikerrel zárult az ünnepi esemény.

A **Budapesti Monteverdi Kórus** és vezetője, *Kollár Éva*, a magyar kórusművészet nagykövetei voltak Franciaországban, örömet vittek a levendula illatú, napsugaras Provence 5000 muzsikus vendégének, - énekükkel megbecsülést szereztek a magyar kultúrának, a magyar kórusoknak és a kortárs magyar zeneszerzőknek.

A hangversenyút méltó zárásaként a magyar együttes Domenico Scarlatti: *Messa di Madrid* c. művét énekelte a salzburgi Dómban. Az Ünnepi Játékok közönsége számára Kodály Zoltán *Szép könyörgés* c. motettáját és F. Mendelssohn 100. zsoltárát is megszólaltatta a kórus.

Pintér Örs

CSOPORTOS ÉS EGYÉNI ÉNEKHANGKÉPZÉSI ISMERETEK BRUCKNER ADRIENNE: ÉNEKELNI JÓ(L)! C. KÖNYVE ALAPJÁN 2013.

Felelős: Dr Vékassy Lászlóné

Cím: 1052, Budapest Vármegye u. 9.

Tel.: 06/20/353-3764 e-mail: vekassy@t-online.hu NFM eng.szám: 82/51/2012.

A továbbképzés célja:

- A csoportos énekhangképzés korszerű módszereinek elterjesztése, középpontban az énekhangok kezelésének, fejlesztésének felelősségteljes szemléletével.

- A tanárok egyéni hangképzésének fejlesztése, hangki karbantartás, munkaképesség gondozás.

A jelentkezés feltétele: felsőfokú zenei végzettség

Javasolt munkakörök: zenepedagógus, ének-zenét tanító tanár, tanító, óvodapedagógus

Az ismeretek számonkérésének módja:

- írásbeli beszámoló formájában beéneklési terv készítése adott korosztály számára;

- aktív részvétel kamaraének mini koncerten.

Foglalkozási órák száma: 30 óra

A továbbképzés ideje 2013-ban:

szünetidőben:

- augusztus 26.,27.,28.,29.,+ szept. 7.,14. (jelentkezési határidő: aug. 20.)

tanév közben:

- szeptember 28.,október 5.,12.,19.,26. (jelentkezési határidő: szeptember 20.)

- november 9.,16.,23.,30., december 7. (jelentkezési határidő: november 1.)

A részvételi díj összege: 45.000 Ft

Részvételi díjon felüli költségek: vidékieknek szállás

Helyszín: Szabolcsi Bence Zeneiskola, Budapest, V. kerület Vármegye utca 9.

A továbbképzés

- foglalkozik az összes hangképzéssel kapcsolatos pedagógiai kérdéssel (hangképzés szemléletű óravezetés,

- kóruspróba, a mutálás problémái),

- tartalmazza a különböző korosztályok beénekltetési módszereit, gyakorlatait,

- egyéni (5 óra) hangképzési ismereteket nyújt.

Az előadásokat (17 óra) a gyakorlati mozzanatokról tanultak azonnali csoportos kipróbálása követi (8 óra)

MEGOSZTÁS

Ezt az internetet használók számára mindennapos kifejezést szeretném kölcsön venni az alábbiakhoz. E rovat tulajdonképpen szintén megosztásnak tekinthető, jóllehet nem a virtuális világban zajlik. Ha közel sem akkora nagyságrendben, de egyszerre jut el sok emberhez (*legyünk optimisták*), akárcsak a világhálón terjedő információk. De, fájdalom, abban is hasonlít az internethez, hogy a csoportos hangképzésről itt közzétett szerteágazó tartalmak, különösen a konkrét, gyakorlati lépések, technikai mozzanatok leírásából hiányzik a valóság élménye, az átélhető tapasztalat helyettesíthetetlen többlet.

Mindezt átgondolva ezennel útjára indítom az „...**egy kis technika...élőben**” elnevezésű mozgó rovatot, ami abból állna, hogy az erre jelentkező bármilyen kategóriájú kórusokhoz egyeztetés alapján ellátogatnék egy 20-30 perces (*grátis*) bemutató erejéig.

Várom azon kórusvezetők, tanárok jelentkezését, akik a rovatban ismertetett gyakorlatokkal élőben szeretnének megismerkedni.

E-mail cím: bruckneradrienne@freemail.hu

Dr Bruckner Adrienne

- FELHÍVÁS -

ZENÉS VASÁRNAP DÉLELŐTTÖK BUDAPEST MÚZEUMAIBAN

2013. október 1. – 2014. június 15. között

Szeretettel várjuk kórusaink, népzenei együtteseink írásbeli jelentkezését három időpont megjelölésével.

Vasárnap délelőtti hangversenyeket az alábbi múzeumokban tartunk:

- Magyar Nemzeti Galéria - Budapesti Történeti Múzeum - Néprajzi Múzeum -

További információ: KÓTA Titkársága 1537. Budapest, Pf.: 406.

Telefon: 225-3713 E-mail: kota@kota.hu

Az alábbi gyakorlatot kissé félve adom közre. Ugyanis arra szolgál, hogy ha kivételesen, szőkővéenként egyszer, semmi lehetőség nincs teljes körű beéneklésre, akkor, de csak akkor, ezzel az „instant” gyakorlattal egy perc alatt elő lehet hívni a jó pozíciót. Nem ér annyit, mint a rendes beéneklés, ahogyan az instant kávé sem éri el a hagyományosnak a minőségét, de a semminél jobb. Viszont nem szabad leszokni a valódi beéneklésekről, mert például ennek a gyorsított eljárásnak a sikere, működése is a rendszeres, szakmailag jól vezetett, hatékony beénekléseken alapszik.

Tehát.

Legyen itt az eléneklendő mű egy nagyon egyszerű gyerekdal, a Láttál-e már valaha című, szolmizálva.

Ha valaki nagyon vágyik valamire, megesik, hogy így kezd a mondatot: „Hmmm, de jó lenne most...stb”

1. Rábízzuk mindenkire, hogy személyes kívánságát némán végigmondja, hangosan csak a „Hmmm” szöveg, intésre, egyszerre.

Előtte ellenőrizzük a szép, egyenes tartást, és a hasizom állapotát, rugalmas, munkára fogható állapotban van -e? Utóbbi a jó levegő indításhoz szükséges.

2. Megismételjük, még mindig a némán utána mondott belső egyéni mondattal, de a zöngét tartjuk a mondat (belső) elmondása után is, kényelmes hangmagasságban.

3. Harmadszorra is elindítjuk, – immár nem szükséges hozzámondani az óhajt, mert az ismétlés révén remélhető, hogy ugyanolyan minőségben fog megszólalni – s óvatosan, lassan glisszandóval elmozdítjuk intésre mindkét irányban, hullámvonal szerűen, erősítés nélkül.

4. Ezt megismételjük, de a hullámmozgás közben intésre mindenki megáll, és lassan, tökéletes ajakkerekítéssel „Ó” hangzóvá alakítja (megszakítás nélkül) a zöngét úgy, hogy a magánhangzó ne legyen hangosabb, mint előzőleg a tartott „mmm” volt. Ezt követően azonnal kimondjuk: dó. Azért kell ezt késlekedés nélkül hozzákapcsolni, hogy az „Ó” hangzó ajakkerekítése és a hangerőssége ugyanolyan maradjon. Eddig még nem énekelünk.

5. Most megadjuk a dal kezdőhangját, s azt kérjük, hogy csukott szájjal adják vissza és tartsák egy ideig a hangot. Az indítás ugyanolyan legyen, mint a 3. pont (Hmmm), a tartott zöngé pedig ugyanúgy ne erősödjön, ne változzon, mint a glisszandózás közben.

6. Az előbbi módon indítjuk a hangmagasságot, de utána glisszandózunk, ezúttal énekelve, ám ugyanúgy őrizzük közben a csukott szájas zöngé minőségét, mint a prózai szakaszban. Mindenkinek nagyon kell figyelnie magára, hogy milyen érzés ez, mennyi hang kell a csúszás szabad mozgásához.

7. Csukott szájjal elénekeljük az első (pár) dallamszakaszt, ügyelve, hogy csak ugyanannyi hangerőt használjunk, mint előbb. (A hangindítás módja is azonos: „Hm”.)

8. Az immár megszokott módon indítjuk a kezdőhangot, rövid tartás után, a 4. pontban leírtak szerint „Ó”-t formálunk belőle, majd rögtön utána, de odafigyelve, dó-t éneklünk. (Arra kel figyelni, hogy az előkészített és szolmizációs szótagban kimondott magánhangzó teljességgel azonos minőségű legyen.)

9. Indulhat az éneklés. Magától értetődik, hogy fel kell hívni a figyelmet a munkaérzetre, vagyis a szöveggel énekelte rész magától a szöveg megjelenésétől fog felerősödni, ahhoz hangerőben nem kell hozzátenni semmit. Másként fogalmazva, érzetben mindvégig a zöngé-keretben kell maradni, nem kell többet „dolgozni”, ráadni a hangra.

Ha kórusműről van szó, akkor természetesen a próbálandó rész első szótagjával, illetve dallam részletével kell hasonlóan eljárni.

De csak kivételesen.

Mert beéneklést csak a spontán éneklés nélkülözhet (dudorászás, jókedvű danolászás, mulatozó nótázás), illetve a szakrális élménnyel átítatott népének/népeleklés, s minden más alkalom, lévén interpretáció, a műhöz és az előadókhoz igazodó beéneklést igényel.

Dr. Bruckner Adrienne

Egyes példányok (ára: 300,-Ft) beszerezhetők:

Nagykanizsán: Katona Noémi előadónál a Hevesi Művelődési Központban (Széchenyi tér 5-9.)

Pécsett - Pécsi Nevelők Háza Egyesület székházában (Pécs, Szent István tér 17.)

Tatabányán Saltzer Géza karnagynál és a Szerkesztőségben